

JENEVERBRANDERIJ

eeuwenlang de ruggegraat van de Delfshavense economie

In zijn boek "Beschrijving en Geschiedenis van Delfshaven [...]" uit 1873 beschrijft de geschiedschrijver F.J. Kleijn in het hoofdstuk "**Eene wandeling door Delfshaven in 1873**" wat hij zoal tegenkomt op zijn route langs de haventjes en over de dijk. Daar waren opvallend veel branderijen en mouterijen bij. Deze noemt hij achtereenvolgens:

Schoonderloo

1 Distilleerderij 1e klasse "De Valk" van P. Rademaker & Co

Nieuwe Haven (huidige Achterhaven)

2 Branderij "De Jonge Willem" van M. Gravendijk – *haven oostzijde*

3 Mouterij en Branderij van J.H. van de Vloodt – *haven oostzijde*

4 Branderij van D. Pelkman – *Lange Dijk Straat*

5 Branderij van W. Sneepels – *haven westzijde*

6 Branderij "De Passer" van B. Bakkers – *haven westzijde*

7 Branderij "Apollonia", vanouds "Het Anker" van J. Vermaas – *haven westzijde*

8 daarna meer branderijen aan de nieuwe haven, die hem de doorgang naar het Middenhoofd met moutmolen "De Distilleerketel" beletten

Oude Haven (huidige Voorhaven)

9 Branderij "De Drie Sterren" van W. Sneepels – *haven oostzijde*

10 Branderij "De Parel" van H. Engelaan – *haven oostzijde*

11 Branderij "London" van W. van der Valk – *haven oostzijde*

12 Branderij en mouterij "De Duif" van B. Bakkers – *haven oostzijde*

13 een branderij van W. Goverts – *in de Veenestraat (huidige Moutersteeg)*

14 Mouterij van C.L. van der Straal – *haven oostzijde*

15 Distilleerderij 1e klasse (spiritus stokerij) "De Visch" van de gebr. Henkes – *w.z.*

16 Distilleerderij 1e klasse "De Ooijevaar" van de gebr. Henkes – *haven westzijde*

17 Mouterij "De Walvisch" van J.A.H. de Kuyper – *haven westzijde*

18 drie branderijen "Het Klaverblad" van P. Boezemeyer & Co – *haven westzijde*

19 Branderij A, Branderij B en Branderij van C. van P. Schiltman – *haven westzijde*

20 twee Branderijen van F.J. Bakkers – *haven westzijde*

Schans

21 Likeurstokerij en distilleerderij 2e klasse "De Curaçao-appel" van J. Laurens

Schiedamschen Dijk (huidige Mathenesserdijk)

22 Branderij van J.F. van der Wilde

23 "De Eendracht" van gebr. Van 't Hoen en Co

24 "De Zandlooper" van Koopman en Canta

Benedendijks langs de Schie (huidige Spangense kade?)

25 Branderij "De Ster" van de gebr. Henkes

26 Mouterij "De Korenaar" van de gebr. Henkes

27 Branderij en distilleerderij "De Hoop" van J. van der Valk en Co

28 "Nederlandsche Stoombranderij en Distilleerderij" van E. Kiderlein

29 Branderij "De Leeuw" van Gagestein en De Groot

30 "Braband" van D. Pelkman

Rotterdamsche Dijk (huidige Havenstraat)

31 Branderij "Schoonzigt" van Pesch en Co

NB. Dit zijn al minimaal 35 mouterijen plus branderijen. De bedrijven aan de Schie Weg, de huidige Aelbrechtsweg, vielen buiten Kleijn's stadswandeling.

WAT IS JENEVER?

Het productieproces begint bij de mout. Mout is gekiemd en, onder toevoeging van warmte, gedroogd graan. Nadat het is gemalen dient het als grondstof voor moutwijn of brandewijn. Dit vormt het, door het branden (stoken) verkregen, eerste distillaat. Door het nogmaals te distilleren met o.a. jeneverbessen ontstaat graanjenever.

DELFSHAVENSE WERKGELEGENHEID

De gehele jeneverindustrie omvatte meer dan slechts de productie van alcoholische drank. Het creëerde veel gerelateerde werkgelegenheid. De aanvoer van graan bood werk aan schippers en zakkendragers. Pakhuizen verzorgden de graanopslag. Er waren windmolens nodig om het gemoute graan te malen. Koperslagers maakten stookketels en leidingen voor de distillateurs. Kuipers maakten eiken vaten voor opslag en rijping van het distillaat. Er waren glasblazers nodig die jeneverflessen maakten en kurkensnijders om die te kunnen afsluiten. Keldermakers maakten de kelderkisten waarin de flessen veilig konden worden vervoerd en opgeslagen. Het hout voor de kisten en tonnen kwam van de houtzagerijen.

Dit was in hoofdzaak lokale werkgelegenheid. Daarnaast was er ook nog het vervoer van de jenever, niet alleen nationaal, maar ook internationaal. Jenever was vanaf de 17e eeuw een exportproduct bij uitstek.

Deze expositie werd georganiseerd door het Genootschap Historisch Delfs Haven, in samenwerking met het Nationaal Jenevermuseum Schiedam.

GENOOTSCHAP
HISTORISCH
DELFSHAVEN

Ons genootschap is een non-profit organisatie die zich inzet voor het behoud van het Delfshavens erfgoed en haar kenmerkende historische uitstraling. Dat doen wij middels exposities, lezingen en informatieverstrekking. Waar en wanneer nodig adviseren wij inzake het beschermen en bewaren van ons erfgoed. Wij streven naar een breed draagvlak voor onze doelstellingen. Zowel onder de bevolking als bij de politiek.

U vindt ons op facebook.com/ghdelfshaven/

Wij zijn: Wouter Wefers Bettink, Coletta Beerendonk, Joop Smits, Erwin Henstra en Maarten Rensen